

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2455
 Izdaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Volja mesečno prejemnik
 v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasni po ceniku / Oglase
 sprejema tudi oglasni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekoval račun št. 11.400

Velika kriza Društva narodov

K ZASEDANJU ŽENEVSKE MEDNARODNE INSTITUCIJE.

V ponedeljek je bilo v Ženevi otvorjeno letošnje redno jesensko zasedanje Društva narodov z govorom predsednika in izvolitvijo novega predsedstva ter komisij. Ta dogodek, ki je še pred leti pomenil politično zadevo prve vrste, je bil letoš nekam klavrn. Sam predsednik je govoril zelo pesimistično in naglašal, da se niso mogli doseči taki uspehi, kakor se je želelo in pričakovalo. Društvo narodov je sicer poravnalo neke manjše južnoameriške in druge spore, ni pa moglo ničesar storiti glede velikih. Tako je ostal položaj na Daljnem vzhodu nespremenjen. Japonci so zasedli Mandžurijo in del vzhodne Mongolije ter ustvarili tam novo »samostojno« državo, ne da bi moglo Društvo narodov kaj ukreniti v obrambo svoje članice Kitajske. Prav tako je klavrnopropadla londonska svetovna gospodarska in valutna konferenca, pa tudi vprašanje razorožitve še ni rešeno. V Evropi sami je še mnogo napetosti in spornih zadev, ki se ne morejo odstraniti. Položaj, v katerem se torej sestaja ta ženevska institucija k letošnjemu jesenskemu zasedanju, ni prav nič rožnat.

Pa tudi sicer je zanimanje za Društvo narodov vedno manjše. Sedanjega zasedanja se ne udeležujejo vse v društvu včlanjene države in poleg tega manjkajo mnoge odlične osebnosti svetovne politike, ki jih težko pogrešajo. Celo zunanji ministri držav male antante zborujejo v Sinaji in bodo prispeli v Ženevo šele sredi zasedanja. Očividno so zadeve, o katerih razpravljajo, dosti bolj važne kakor one, ki so na dnevnem redu zasedanja Društva narodov. Mimo vsega tega torej Društvo narodov tudi velike finančne težave. V njem včlanjene države ne plačujejo redno svojih prispevkov. Nekatere so daleč v zaostanku. Društvo narodov je moralo zato, da pokrije tekoče izdatke, seči v gradbeni in pokojninski sklad, kar se ne bi bilo smelo zgoditi, če bi bilo njegovo gospodarstvo zdravo in normalno. Poleg moralnih skrbi vstajajo torej še materialne, kar ne dviga razpoloženja, marveč ga niža in sili celo samega predsednika otvoritvene seje k pesimizmu in splošni malodušnosti. Društvo narodov je zlasti tekom lanskega in letošnjega leta mnogo izgubilo. Najhujši udarec je bil Daljnji vzhod!

Vse važnejše zadeve, ki interesirajo svet, se rešujejo že izven društva narodov. Tudi pri sedanjem zasedanju so konference posameznih državnikov in delegacij izven društva mnogo bolj pomembne, kakor razprava v dvorani ple-

numa ter v kabinetih komisij. Prava velika politika se kuje po hotelih in restavracijah. Tam se obravnavajo problemi razorožitve in raznih političnih ter gospodarskih zvez. Zasedanje Društva narodov je spričo tega nekaj bolj postranskega, drugovrstnega. Okoli 400 tujih časnikov, ki so prispeli z vsega sveta v Ženevo, poroča o zasebnih razgovorih veliko več kakor o sejah Društva narodov. Tam je šele zanimiv material, četudi je morda večinoma samo ugibanje in golo kombiniranje. Pomembno je to, s kom konferirajo nemški, francoski, angleški, italijanski ter drugi delegati. To, kakšno stališče zavzemajo do razorožitvenega vprašanja, Podonavja, fašiziranja Avstrije, pogajani med Francijo in Italijo itd. Tu je težišče diplomatske Ženeve, od tu se pričakujejo velike odločitve za bodočnost mednarodnih odnošajev v Evropi in sploh na svetu, ne v svojih sobah palače Društva narodov.

Na zunaj je pa Društvo narodov še vedno tista vez, ki veže v enoto vsa ženevska pogajanja in tista os, okoli katere se vrste dogodki. Okvir je velike svetovne diplomacije. Ves svet ve prav dobro, da od Društva narodov ne more več pričakovati tistega, kar si je obetal takrat, ko je veliki ameriški idealist Wilson sprožil zamisel njegove ustanovitve, saj mu je zadalo prvi udarec že to, da se Wilsonova domovina ni hotela včlaniti v njem, kar je pač eden največjih poveljnih paradoksov. Ves svet pa tudi ve, da je še vedno boljše tako Društvo narodov kakor nobeno. Že s tem, da sploh obstoja, je čuvar mednarodne demokracije, ki daje vsaj načeloma enakopravnost vsem narodom in državam, ki smejo v Ženevi povedati v tej ali oni obliki svoje mnenje. V tistem trenutku, ko bi Društvo narodov propadlo, bi ne samo stvarno, marveč tudi formalno odločale o vsem samo velesile. Male in srednje države ne bi imele nobene besede več in morale bi se molče uklanjati diktatu velikih. Zato je najbolj v interesu teh malih in srednjih, da delujejo za njegovo ohranitev in okrepitev, zlasti pa proti tistim, ki so njegovi največji in celo tudi načelni nasprotniki, to so v prvi vrsti vsi fašisti velesil Italije in Nemčije.

Društvo narodov preživlja tako, kakor vse na svetu, težko krizo, trenutno pa še ni mogoče govoriti o agoniji, kakor trdijo nekateri preveliki pesimisti. Morda bo še napočil čas, ko bo postalo v celoti to, kar bi dejansko moralo biti!

Ameriški boi za in proti inflaciji

PRESEDNIK ROOSEVELT PROTI NADALJNI INFLACIJI, ŠTIRJE ODSTOTKI PREBIVALSTVA IMAJO ŠTIRI PETINE PREMOŽENJA.

WASHINGTON, 27. septembra. Rezultat konference, na kateri razpravljajo v Beli hiši o denarni politiki, še ni znan. Znana pa je Rooseveltova izjava, da se bo upiral z vsemi silami proti izdaji novih bankovcev. Število pristašev inflacije se ni zmanjšalo in so v prejšnjem tednu o inflaciji na dolgo in široko razpravljali vseh psovod. Nasprotniki pa naglašajo, da inflacija ne more pomagati državi, v kateri štirje odstotki prebivalstva posedujejo štiri petine vsega narodnega imetja. Drugi pa zopet trdijo, da je popolnoma jasno da je pokret NRA propadel in da Roosevelt ne bo mogel nadaljevati svoje poti. Med tem pa so tretji mnenja, da bo kljub temu prišlo do inflacije in da bodo volitve v pri-

hodnjem letu pokret za inflacijo še bolj ojačale. Prihodnje leto bodo namreč volitve tretjine senata in reprezentantov Bele hiše.

RUSI UMKAJO ČETE IZ SIBIRIJE?

PARIZ, 27. septembra. Po poročilih iz Tokia je bila japonska vlada obveščena od zanesljive strani, da je glavni generalni štab sovjetske vojske izdal povelje, po katerem se bo oddelek ruskih čet podal iz Sibirijske v južno Rusijo. Japonski dobro informirani krogi smatrajo, da so sovjeti storili to radi napetosti na zahodu, ki je nastala radi rusko-nemških odnošajev in zaradi vznemirajočega položaja v južni Rusiji. (Ukrajini.)

Zadnji dan konference v Sinaji

KONFERENCA MALE ANTANTE BO DANES POPOLDNE ZAKLJUČENA, NAKAR BO IZDAN OBSEŽEN KOMUNIKAT. RAZMOTRIVANJA PARISKE »LA REPUBLIQUE« O KONFERENCI IN MADŽARSKI.

SINAJA, 27. septembra. Danes popoldne je bila znova seja zunanjih ministrov držav male antante. Posebno pozornost je vzbudilo v političnih, diplomatskih in časnikarskih krogih dejstvo, da sta seji prisostvovala tudi kralj Aleksander in kralj Karol. O rezultatih konference bo izdan ob koncu velik uradni komunikat. Ministri dr. Jevtić, dr. Beneš in Titulescu bodo popoldne sprejeli zastopnike tiska in jim dali daljšo izjavo.

BUKAREŠTA, 27. septembra. Sinoci je bil izdan v Sinaji naslednji komunikat: Stalni svet male antante se je posvetoval včeraj od 16. do 20. ure in razpravljalo o vprašanih, ki so bila predvčerajšnjim na dnevnem redu. Danes popoldne se je sestal k tretjemu zasedanju, jutri dopoldne in popoldne pa bosta zadnji seji, po katerih bo izdan komunikat o vseh štirih zasedanjih male antante.

PARIZ, 27. septembra. »Republique«, glasilo predsednika vlade Daladiera, priobčuje v zvezi s sestankom male antante v Sinaji uvodni članek, v katerem razpravlja o madžarskem problemu. Uvodnik naglašja, da je razpravljanje o reviziji trianonske pogodbe zelo nevarno in najnevarnejše za Madžarsko samo, če v to veruje. Sprememba mej ne bo in naj na to v Budimpešti ne čakajo. »Republique« objavlja tudi druge članke, v katerih navaja podatke o krajih, ki so bili odrezani od Madžarske in naglašja, da so v teh krajih prebivali ljudje druge narodnosti in ne Madžari. Nadalje pravi, da bo problem Madžarske rešen skupno s problemom Podonavja, v katerem bo tudi Madžarska dobila svoje zaščene, toda pod nobenim pogojem ne bodo spremenjene začrtane meje.

Slab uspeh prizadevanja za razorožitev

FRANCIJA NE BO NIKOLI SPREJELA PREDLOGOV, KI JI NAJ JAMČIJO VARNOST IN DAJEJO NEMČIJI ENAKOPRAVNOST.

PARIZ, 27. septembra. Po mišljenju vodilnih francoskih dnevnikov obstoja delo diplomacije v Ženevi glavno v zakulisnih pogovorih. »Petit Parisien« motivira trenutna prizadevanja tako, da se vse trudi, izvajati na Francijo pritisk v svrhu popuščanja. Ta pritisk se nanaša na vprašanje razorožitve s posebnim ozirom na problem kontrole. Zlasti italijanska diplomacija se trudi, da bi prevzela v svoje roke posredništvo med Francijo in Nemčijo. Italijanska delegacija je sprejela nemške zahteve, posebno one za o enakopravnosti, med svoje predloge. Italija zahteva torej, naj se Nemčiji v Lozani dano teoretično zagotovilo enakopravnosti izvede v praksi tudi pri oborožitvi. Italijani se tudi

trudijo, da bi se rok za poizkušnjo v smislu nemškega in angleškega predloga znižal in bi se kontrola oboroževanja znatno omilila. Francoski tisk pa naglašja obenem, da Francija v tehi vprašanji nikoli ne bo popustila. Angleška delegacija je zelo rezervirana in skuša omiliti nasprotja, da bi tako rešila svoj načrt razorožitvene konvencije za otvoritev konference, ki bo 16. oktobra s plenarno sejo v Ženevi. Francoski zunanji minister Paul-Boncour se je včeraj delj časa pogajal z angleškim zunanjim ministrom sirom Johnom Simonom ter poljskim zunanjim ministrom polkovnikom Bekkom, naposled je pa sprejel še avstrijskega kancelarja dr. Dollfusa.

Pariz zadovoljen z Mohwincklom

PARIZ, 27. septembra. Vsi listi izražajo veliko zadovoljstvo nad govorom, ki ga je imel predvčerajšnjim predsednik norveške vlade Mohwinckl v Društvu narodov in naglašajo, da je način, s katerim je predstavil Mohwinckl pakt štirih, apoteozo diplomatskega instrumenta Društva narodov, ki uničuje vsak neosnovan nemir, s katerim so spremljale male sile sodelovanje velikih sil.

ARETACIJA HITLERJEVCV V AVSTRIJI.

DUNAJ, 27. septembra. Policija je aretirala 21 uradnikov, zaposlenih pri družbi »Alpine Montan«. V omenjenem podjetju je izbruhnila pred kratkim stavka, ki so jo, kakor je policija ugotovila, povzročili aretirani uradniki, pristaši Hitlerja.

NOVA NEVARNOST ZA PEKING.

PEKING, 27. septembra. Ker je general Feng poslal nezadovoljiv odgovor na japonski ultimatum, pričakujejo da bo to zelo spremenilo položaj v okolici Pekinga in da utegnejo izbruhniti v najkrajšem času nemiri in novi spopadi.

»MEIN KAMPF« DOSEGEL MILIJON.

BERLIN, 27. septembra. Naklada Hitlerjeve knjige »Mein Kampf« bo dosegla 1. novembra milijon izvodov. Nacionalno socialistični tisk naglašja, da je to največji uspeh kake knjige v Nemčiji. Na dan 1. oktobra pa bo izšla knjiga tudi v angleškem in kmalu zatem v italijanskem in danskem prevodu.

ARGENTINA SE VRNE V D. N.

BUENOS AIRES, 27. septembra. Senat je na svoji seji sprejel zakonski predlog, po katerem bo Argentina zopet pristopila k Društvu narodov.

HERRIOTU JE BOLJE.

LYON, 27. septembra. Zdravstveno stanje bivšega predsednika Herriota se je v zadnjem času nekoliko poboljšalo.

BYRDOVA EKSPEDICIJA V ANTARKTIDU.

NEWYORK, 27. septembra. Znan raziskovalec admiral Byrd se je predsinonjim podal iz Bostona na novo antarktično ekspedicijo, ki bo trajala približno 2 leti. S seboj je vzel 70 ljudi, 150 psov in aeroplan za 18 oseb, ki leti z brzino 250 km. na uro.

Dnevne vesti

NAŠIM NAROČNIKOM! Današnji številki »Večernika« smo priložili položnice in prosimo vse cenjene naročnike, da nam naročnino za mesec oktober takoj nakažejo. Prosimo tudi vse one naročnike, ki so še z naročnino v zaostanku, da jo poravnajo, kajti le oni naročniki, ki redno plačujejo, imajo pravico do redne dostave lista. — Uprava »VEČERNIKA«.

Prošnje ravnateljstvu državne realne gimnazije. Starši prizadetih učenk prosimo ravnateljstvo državne realne gimnazije, naj nastani I. d. dekliški razred v drugih prostorih in ne v risalnici, kjer morajo sedeti učence 5 ur na stolčkih brez naslanjala. Deklice pridejo domov radi neprikladnega sedenja popolnoma izmučene. Prepričani smo, da bo ravnateljstvo upoštevalo našo upravičeno prošnjo in našlo za I. d. dekliški razred primerne prostore.

Sožalje francoskega zunanjega ministra Francoski zunanji minister Paul-Boncour je poslal našemu zunanjemu ministru brzo javko, v kateri izraža svoje sožalje radi velikih poplav, ki so divjale v naših krajih.

Starši, učitelji in prijatelji šole, udeležite se drevi ob 20. uri v dvorani Ljudske univerze na Slomškovem trgu vsi brez izjeme aktualnega predavanja o težavah našega šolstva, ki ga priredi mariborsko društvo »Šola in dom«. Vsi, ki imate težavo s svojimi otroki, napišite predloge in jih izročite pred ali po predavanju predavatelju, vpokojenemu šolskemu inspektorju g. dr. Poljancu!

Delavski azil. Ker je mestna občina prejela prvi del brezobrestnega posojila v višini 400.000 Din za gradnjo Delavskega azila v Mariboru, so dela že razpisana. Azil se bo gradil v Gregorčičevi ulici nasproti banovinske stanovanjske palače. Drugi enaki obrok bo dobila občina prihodnje leto, da bo mogla poslopje dovršiti in opremiti. Azil bo zaenkrat samo enonadstropen, bo pa zgrajen tako, da se bo mogel povečati še za dve nadstropji in tudi razširiti. V njem bo zaenkrat nameščena državna borza dela. Zgradba bo v sirovem stanju dovršena že do zime.

Letošnji vinski pridelek. Zaradi neprestanega deževja in mrzlih dni, bo letošnji vinski pridelek po soglasnih poročilih iz naših vinorodnih goric precej manjši kakor druga leta, pa tudi kvalitativno slabši. Zaradi tega rastejo naglo cene lanskega vina, katerega v neposredni mariborski in celjski okolici ni več veliko, zato pa ga je še precej drugod. V kletah se prodaja že sedaj po 6—7 Din, bo pa najbrže postalo še dražje. Tisti, ki ga lani in spomladi niso prodali, bodo torej napravili dobro kupčijo. Seveda se bodo temu primerno dvignile cene tudi po gostilnah.

Zahvala. Iskreno se zahvaljujemo vsem onim, ki so kakorkoli pripomogli k lepemu pogrebu pok. tov. Otona Abla. Posebno se zahvaljujemo vrtnarju g. Jemcu za darovani beli šopek, le to moramo še omeniti, da smo neprijetno občutili odsotnost nekaterih, katerih dolžnost bi bila spremiti mlado žrtev razmer do groba. Tovariši.

Slep dobrovoljec Lujo Lovrič v Ljubljani. Že nekaj dni se mudi v Ljubljani dobrovoljec podpolkovnik Lujo Lovrič, predsednik Združenja dobrovoljcev in znani javni nacionalni delavec. Lovrič je na potu iz francoskega Maroka, kjer je na mednarodnem kongresu Fidaka zastopal jugoslovanske bojovnike.

Maturo na mariborski državni trgovski akademiji je napravil tudi Ljubomir Rojc, katerega ime je pomotoma izostalo v naši zadnji notici.

Iz obrtne nadaljevalne šole. Doslej se je vpisalo v tukajšnjo obrtno nadaljevalno šolo okrog 500 učencev in učenk. Vpisovanje pa bo trajalo še do 1. oktobra. Po podatkih doslej še ni vpisanih okrog 150 vajencev in vajenk.

Vpisovanje slušateljev na ljubljanskem vseučilišču. Rektorat ljubljanske univerze razglašja, da se je vpisovanje pričelo v ponedeljek 25. t. m. in traja za slušatelje, ki se prvič vpišejo, do 5. oktobra. Za one slušatelje, ki so bili že vpisani, pa do 10. oktobra.

Srečke državne razredne loterije za 4. razred 27. kola dobite zopet v upravi »Jutra« in »Večernika« v Mariboru, Gospodarska ulica 11.

Zadnji dan reklamacij za občinske volitve. Danes je zadnji dan za reklamacije v volilnih imenikih za občinske volitve. Kdor se še ni prepričal, če je vpisan, naj to stori še danes. Če ni vpisan, naj zahteva od županstva, da ga vpiše v volilni imenik. Kot dokaz mora predložiti domovnico ali delavsko knjižico, da je naš državljani in rojstni list, da je bil 12. t. m. star 21. let. Obenem pa mora zahtevati od županstva potrdilo, da stanuje v občini že 6 mesecev. Od jutri naprej se volilni imeniki ne bodo mogli več spremeniti. Kdor ne bo vpisan, ne bo mogel voliti in ne kot predlagatelj podpisati kandidatne liste.

Šolske knjige za vse šole in šolske potreščine v največji izbiri pri Zlati Brišnik, Maribor, Slovenska ulica 11.

PREDSVEM

TRIO IRON-CYVI!

*potrebne
vse potrebne
a reprodukcija bude
odlična!*

Ustanova Josipa Pipana Vojščičkega je razpisana. Opozorjamo na to ustanovo vse dijake srednješolce iz zasedenega slovenskega ozemlja na Primorskem. Natančni pogoji so razvidni iz razpisa, nabitega v veži vsake srednje šole.

Glavna uprava JUJ odstopila. Na skupni seji izvršnega in nadzornega odbora jugoslovanskega učiteljskega združenja, ki je bila pretekli ponedeljek v Učiteljskem domu v Beogradu, je bilo ugotovljeno po vsestranskih diskusijah, da so razmere v učiteljskih organizacijah postale nemogoče za nadaljnje delo. Radi tega so stavili vsi člani izvršnega in nadzornega odbora svoja mesta na razpolago. Sklenjeno je bilo, naj se skliče seja glavnega odbora 19. oktobra. Na tej seji pa ne bo sodeloval izvršni odbor, četudi ima za soudeležbo pravico po pravilniku. Sklepe za razčiščenje položaja v organizaciji bo moral sprejeti torej glavni odbor sam.

Vpokojeno učiteljstvo ima svoj prihodnji mesečni sestanek v četrtek 5. oktobra ob 15. uri v Narodnem domu v Mariboru.

Iz društva jugoslovanskih vpokojencev. Odborova seja bo v soboto 30. t. m. ob 15. uri v Cankarjevi sobi v Nabavljalni zadrugi na Rotovškem trgu.

Sanitarni škandal. Ob železniški progi za Mlinsko ulico je od Vlahovičeve gostilne pa do Drave odprt kanal, v katerem se pretaka vsemogoča nesnaga. Iz kanala, ki je čisto naveden jarek, se širi smrč po vsej okolici, ki je zlasti v polnem času neznosen. Skoro bi človek ne verjel, da je v naprednem Mariboru kaj takega mogoče. Toda vsak se lahko prepriča na lastne oči in lasten nos. Vse pritožbe pa so bile doslej zaman. Skrajni čas bi že bil, da se postavi mestna občina odločno na noge in zahteva od železniške uprave, da ta nedostatek odpravi. Železniška uprava mora ta jarek betonirati in ga pokriti. Naj bo to zadnji apel vsem, ki pridejo za odstranitev tega sanitarnega škandala v poštev!

Posledice poplav. Dasi naše pokrajine severno od celjske kotline niso bile po sedanjih povodnjih tako prizadete, kakor ostale, je voda vendar napravila tudi tu precej škode. Največja je bila povodenj v Dravski dolini, ob Polskavi, v spodnji Pesniški dolini ter v Mežiški dolini. Med Prevaljami in Guštanjem je bilo vse pod vodo, prav tako v gornji Mislinjski dolini. Dolina Dravinje se je od Konjic dalje spremenila v jezero. Ves promet je bil skoro ustavljen ali vsaj znatno oviran. Trpela je tudi proga lokalne ozkotirne železnice. V Peklu je voda pokvarila tudi elektrarno, da je bil kraj nekaj časa v temi. Precej polj je povodenj opustošila ob spodnji Pesnici in ob Dravi na Ptujskem polju. Uničenih je mnogo poljskih pridelkov, krompirja, pese, repe, buč in tudi koruze. Poslopja niso trpela in tudi živina ne. Vendar je škoda precejšnja in je prebivalstvo poplavljenih krajev, ki itak trpi pod pezo splošne krize, težko prizadeto, ter gleda s strahom na bližajočo se zimo. Vode so v splošnem že odtekle in tako bo podrobna in celotna škoda kmalu ugotovljena.

Izlet SPD kluba »Meje« na Kaplo, ki je bil v nedeljo zaradi slabega vremena odgođen, bo, če bo primerno vreme, v nedeljo 1. oktobra.

Cercle français. Francoski krožek v Mariboru odpira zopet sledeče francoske tečaje: 1. Francoski otroški vrtec za otroke od 5. do 6. leta in tečaje za učence in učence osnovnih šol ob ponedeljkih, sredah in petkih od 15. do 16. ure v Cankarjevi ul. 5. — 2. Ponavljalne kurze za mladino, ki se uči francosčine v šoli, ob ponedeljkih in četrtek od 14. do 15. ure v Cankarjevi ul. 5, in ob torkih in petkih od 8. do 10. ure v Gregorčičevi ul. 7. — 3. Tri, po potrebi štiri kurze za odrasle ob torkih in petkih od 18. do 19. ure v realni gimnaziji. 4. Konverzacijske sestanke ob torkih in petkih od 18. do 19. ure v Gregorčičevi ul. 7. — 5. Posebne kurze v manjših skupinah po dogovoru. — Vpisovanje je od 2. do 7. oktobra v tečajih samih ob zgoraj označenih urah. — Pri vpisu se plača članarina Din 40 za leto 1933-34, za vsak naslednji mesec pa v prvem tednu meseca šolnina Din 40, v ponavljajnih kurzih za srednješolsko mladino pa Din 30. Za dva ali več bratov in sester se šolnina primerno zniža. Vsa pojasnila o kurzih in o krožku vobče se dajejo v društveni čitalnici, Gregorčičeva ul. 7, ob sredah od 17. do 19. ure. Odbor francoskega krožka opozarja na važnost teh tečajev. V otroškem vrtcu in kurzih za one iz osnovnih šol se nauče otroci brez truda toliko francosčine, da jim bo pozneje zelo olajšan prehod v srednjo šolo. V kurzih za odrasle pa se predela snov nižjih razredov srednje šole; zato se posebno priporočajo staršem in sorodnikom otrok, ki se učijo francosčine v šoli; lažje bodo nadzorovali delo svoje dece in, če treba, tudi malo pomagali. V splošnem pa naj odprejo ti tečaji čimvečjemu številu naših ljudi pot do neposrednega in boljšega spoznavanja visoke francoske kulture in francoske opredeljenosti v vseh važnih vprašanjih sodobnega življenja.

Pomočniki odbor prireja plesno šolo v mali dvorani Narodnega doma. Pričetek v torek, dne 3. oktobra ob 20. uri, ter se nadaljuje vsak torek in petek. Poučeval bo g. Simončič.

Mali Čira je prispel iz Carigrada in predvaja razne komične produkcije ter poje razne pesmi. Predstave dopoldne od 10. do 12., popoldne od 15. do 19. ure na vrtu restavracije »Union«. Najmanjši človek na svetu! Vstopnina 1 Din.

Novo trimotorno letalo naše civilne aviacije. Da nadomesti težko izgubo, ki je zadela našo družbo za zračni promet s strahovito nesrečo na Studencu pri Ljubljani, je »Aeropot« takoj naročil v Angliji nov najmodernejši potniški avion tipa »Spartan«, kakršni so v prometu v Angliji, kjer je po statističnih podatkih v civilnem letalstvu najmanj nesreč. Po novi avion potuje te dni naš znani pilot gosp. Striževski. V njem bo prostora za 10 ljudi, imel bo tri motorje, vsakega po 130 HP. Maksimalna hitrost znaša 230 km na uro, dočim je znašala pri ponesrečenem »Farmanu« 200 km. Trup novega letala ni lesen, temveč iz aluminijevih in jeklenih cevi. Novi avion bo veljal okrog Din 2.100.000.

V Dalmaciji se še vedno kopljejo. V Dalmaciji so imeli zadnje dni deževno vreme, toda tam so bili dežja veseli, ker je bila zemlja zelo izsušena. Suša se je posebno poznala v vinogradih. Včeraj je bilo v Dalmaciji zopet lepo toplo vreme in kopališča so bila polna kopalcev.

Kino Union. Danes v sredo zadnjič monumentalni film »Nibelungi« s Paulom Richterjem. Od četrta dalje najnovejša opereta »Amor na vrvi« z dražestno Magdo Schneiderjevo, šarmantnim Wolfom Albachom Rettyjem, Ottom Walburgom in Ido Wüstovo. Izredno uspeli veseli film, poln sijajnih in zabavnih dovtipov.

Grajski kino. Od danes dalje ena najlepših in najboljših filmskih operet »Havajska roža«. Krasna priključna glasba. Martha Eggerth, Svetislav Petrovič, Hans Fidesser, Baby Grey v glavnih vlogah. Naš prihodnji film »Na povelje, gospod narednik«. Ralph Artur Roberts. Potem pride: »Goreča tajnost« z Willy Forstom.

Pri ishljasi sledi na kozarec naravne »Franz Josefove« grenčice, popite jutraj na tešče, brez muje izdatno iztrebljenje črevesa, kar povzroči ugoden občutek olajšanja.

Narodno gledališče

REPERTOAR.

Nedelja, 1. oktobra ob 20. uri: »Gospodje Glembajevi«. Otvoritvena predstava.

Prijave za gledališki abonma se sprejemajo še nadalje. Uprava prosi vse one, ki se nameravajo abonirati, da to stori čimprej. Na razpolago je še dokaj dobrih sedežev, zlasti v ložah. Dasi se je doslej priglasilo precej abonentov, pogreša uprava marsikoga, ki mu dobrobit in obstoj Narodnega gledališča v Mariboru ne bi smel biti indiferenten. **Prvi obrok se lahko vplača šele prvega oktobra!**

»Gospodje Glembajevi«. Za letošnjo otvoritveno predstavo bodo uprizorili delo hrvatskega pisatelja Miroslava Krleža »Gospodje Glembajevi«. To je najjačja jugoslovanska dramska tvorba po vojni ter je na vseh domačih ter tudi tujih odrih doseglo redko velik uspeh. V »Glembajevih« je usmerjen boj proti neiskrenosti, maskam in lažem, ki so osnova večini hrvatskega meščanstva. Uprizoritev tega dela bo še posebno pomembna, ker jo režira naš najboljši režiser dr. Branko Gavella. Vstopnice se dobe že vnaprej pri gledališki blagajni.

Krvno, kožno in živčno bolni dosežajo z uporabo naravne Franc-Josefove grenčice urejeno prebavo. Specialni zdravnik silnega slovesa spričuje, da so z učinkom preizkušene Franc-Josefove vode zadovoljni v vsakem oziru.

Današnji trg je bil srednje založen, kupčija pa je bila radi lepega vremena zelo dobra. Kmetje so pripeljali 8 voz krompirja, zeljnih glav, kumar in čebule, 34 voz hrušk, jabolk in grozdja. Cene blagu se izza zadnje sobote niso mnogo spremenile, padla je le cena grozdju, ki so ga prodajali kilogram po 4—10 Din.

Vlomna tatvina. V pretekli noči so znani storilci vlomili v mizarsko delavnico Ignaca Domanjka v Volfgangovi ulici in odnesli razno orodje ter druge predmete v skupni vrednosti 900 Din. Domanjko je prijavil tatvino policiji, ki poizveduje sedaj za vlomilci.

Huda nezgoda otroka. Zasebnica Pavla Lepenikova s Koroške ceste je prinesla včeraj na reševalno postajo svojega 2 letnega sina Valterja, ki je po nesrečnem naključju sedel v lonec vrele vode in se hudo opeknel na zadnjem delu. Ker so bile opekline zelo nevarne, so reševalci prepeljali otroka v bolnišnico.

Razne nezgode. Z zidarskega odra je padel včeraj popoldne 22-letni v Košakili stanujoči delavec Franc Nerat in si poškodoval hrbtenico. Poklicani reševalci so ga prepeljali v bolnišnico. Tja so pripeljali tudi iz Zrkovc 21-letnega dninarja Martina Markuša, ki si je pri delu nevarno poškodoval levo roko. Tudi je v Zrkovcih padel včeraj 24letni krojaški pomočnik Feliks Rep, tako nesrečno, da si je zlomil desno roko v zapestju. Zdravi se v bolnišnici.

Ukradena kolesa. Tatovi koles so zopet pridno na poslu. Včeraj popoldne so zmanjkala kar tri kolesa raznim lastnikom. Tako je bilo ukradeno kolo iz veže tukajšnje bolnišnice hlapcu Martinu Markužu, kolo je brez evidenčne številke in je vredno okrog 800 Din; na sejmšču pa je bilo ukradeno kolo posestniku Antonu Prelcu iz Selnice ob Dravi. Kolo ima evidenčno številko 53.156 ter je vredno 1.100 Din. Prelc si je kolo sposodil od svojega soseda. Iz veže realne gimnazije pa je tat odpeljal kolo diaku Francu Benedičiču. Ukradeno kolo je znamke »Peugeot« in ima evidenčno številko 9.869 ter je vredno okrog 1.600 Din.

Aretacija dveh tatov koles. Tezenski otrožniki so včeraj s pomočjo hoških aretirali Albina Zobca in Ivana Vigca ter jima zaplenili kolo, ki sta ga ukradla hlapcu Martinu Markužu iz veže mariborske bolnišnice.

Vremensko poročilo mariborske meteorološke postaje. Davi ob 7. uri je kazal toplomer 11.4 stopinj C; minimalna temperatura je znašala 11 stopinj C; barometer je kazal pri 16 stopinjah 745, reduciran na ničlo pa 743; relativna vlaga 93; vreme je jasno in solčno; vremenska napoved pa pravi, da bo oblačnost ponehala, da se bo temperatura zvišala in da bo v splošnem najbrže sedanje vreme trajalo še dalje.

Uredite pouk na naših srednjih šolah!

APEL STARŠEV NA MERODAJNE ČINITELJE.

Leto za letom čitamo o velikem navalu dijaštva na naše srednje šole. Da je ta naval res tako velik, nam povedo številke vpisanih učencev iz prvih razredov, kjer je po 6 do 7 oddelkov, in še ti so vsi prenapolnjeni z našo mladino. Ker primanjkuje na posameznih zavodih učnih prostorov, si ravnateljstva pri razdelitvi pouka pomagajo na ta način, da so določila nekaterim razredom dopoldanski, drugim pa popoldanski pouk, ali pa gostujejo učenci enega zavoda na drugem. Za to romanje in pri razdelitvi pouka pridejo v poštev nižji razredi, dočim je višjim razredom v tem pogledu prizaneseno.

Posebno prizadeta je ona učeča se mladina, ki ima popoldanski pouk. Vsakdo ve, da mladina ne more v popoldanskih urah slediti pouku s tisto vnemo, kot je to mogoče v jutranjih urah, ko je telo spočito in duh dovzeten za nova sprejemanja. Še odraslemu človeku je delo v popoldanskih urah naporno, zlasti v poletnih mesecih, kaj šele naši mladini, katere konstitucija še ni dosegla vsakega svojega razvoja.

Vprašanje za sebe pa je, če odgovarja popoldanski pouk zdravstvenim ozirom, ki se danes povsod tako radi naglašajo. Če pomislimo, da traja dopoldanski pouk do pol 13. ure, ob pol 14. pa se začne v enih in istih razredih popoldanski pouk, ki traja celo do 18. ure zvečer, potem so nam kaj lahko razumljive pritožbe staršev. Kako se more v eni uri prebrati razred, v katerem je natlačeni do 50 in še več učencev oziroma učenek? V poletnih mesecih še gre. Pozimi se prostori zjutraj zakurijo, med pavzami se sicer zrači, a vedno le toliko, da ostane še nekaj toplote v sobi, to se pravi, da se zlasti med opoldansko pavzo prostori le toliko prezračijo, kolikor je najnujnejše potrebno. Pri zračenju se namreč varčuje s kurjavo, ker se razredi za popoldanski pouk več ne kurijo. Ali je vse to naši sanitetni oblasti znano? Ali merodajni činitelji ne vidijo na polikliniki, kako pogosto potrebuje naše dijaštvo zdravniške nege? Ali vam ne pričajo dovelj o teh skrajno slabih razmerah blede obrazi naše izmučene učeče se mladine, ki v največjih primerih nima niti doma prostora za svoj študij?

Le pogledimo to mladino, kako se zvečer po končanem pouku gnete v prav tako zatohle železniške vozove, da pride domov in da drugi dan zopet nastopi svojo križevno pot in ne najde prilike, da bi se navžila svežega zraka! Naj bi me-

rodajni činitelji na vse pomislili in naj pri tem ne pozabijo na zadnji odlok, ki pravi, da po 18. uri ne smejo učenci več sami na cesto. Mi starši nočemo in tudi ne smemo kvariti discipline, ki jo zavodi uvajajo kot lišnji red, toda vprašamo se, kdaj naj ta mladina, ki ima popoldanski pouk, sploh pride na zrak? Pri dopoldanskem pouku bi se mogla vsaj popoldne nekaj ur gibati na zraku. Mladina pa, ki se pripravlja dopoldne za popoldanski pouk, ne najde primerne oddihe. Vprašam torej vse naše kompetentne faktorje, koliko je staršev in namestnikov, ki bi mogli svoje otroke zvečer po šoli še spremljati vsaj na kratek sprehod, ker jim je samim po pol 18. uri sprehajanje po ulicah in drugod prepovedano. Koliko otrok pa ima svoje vzgojitelje, oziroma vzgojiteljice, ki bi ta posel opravljali?

In še nešteto je drugih razlogov, ki dovelj zgovorno pričajo, da se mora zadeva popoldanskega pouka temeljito rešiti. O tem vprašanju naj bi razpravljalo tudi naše društvo »Šola in dom«. Ono naj bi ukrenilo vse potrebno, da bi se odpravila kalamiteta popoldanskega pouka na naših srednjih šolah. Znano nam je, da primanjkuje posameznim zavodom učnih pro-

storov, znano pa nam je tudi, da se na vseh zavodih vsi prostori ne uporabljajo racionalno za pouk, ker če bi naši zavodi tako prakticirali, bi mogle vse naše šole uvesti dopoldanski pouk. Tudi bi imel dopoldanski pouk prav gotovo za posledico boljše uspehe in manj bolezenskih primerov med mladino. Tudi bi ne smelo biti nobene razlike med mestnimi in državnimi zgradbami. Tam, kjer so prazni prostori, naj se daje na razpolago onemu zavodu, ki mu jih primanjkuje!

Popoldanski pouk bi se moral popolnoma izločiti iz prakse. To zahtevamo starši, ki nam je za zdravje naših otrok! Mi vsi plačujemo mestne in državne davke in imamo zato pravico zahtevati, da se merodajni činitelji o tem sporazumejo. Rešitev tega vprašanja se ne sme odlagati, ker trpi radi tega v prvi vrsti naša mladina. Vedno in povsod slišimo, da je mladina naše največje dobro, da je ona naša bodočnost, zato apeliramo na vse mestne in državne činitelje, ki imajo pri tem besedo, da se zdramijo in ne čakajo, da bodo pri lastnih otrocih občutili zle posledice popoldanskega pouka. Dajte mladini na razpolago zračne in primerne prostore! Ne pustite, da bi hirala pri popoldanskem pouku v zaduhlih šolskih sobanah. Pričakujemo, da ta naš apel ne bo ostal glas vpljočega v pušcah, marveč da bo našel odziv in razumevanje tam, kjer ga mora v prvi vrsti najti. — Prizadeti starši.

Negovori eni nagrobni govor

mlademu gimnazijcu Otonu Ablu, dne 25. t. m. v Mariboru.

Dragi tovariši!

Ne bomo frazarili, tudi ne bomo zlorabili danega nam položaja, da bi koga napadali, le poslovlili se bomo — v kratkih besedah.

Mlad si bil, naših let in saj si bil naš kolega. Bil si resen in včasih — tu pa tam — celo malo otožen. Morda si pregloboko občutil spoznanje življenjskih resnic, kar ti je omajalo voljo za soudeležbo v borbi za zdravo misel in novega človeka. Trčil si ob stene, trdne in nepremagljive stene trdih lobanj tvorcev in nositeljev obstoječih razmer, v katerih si se gibal in se gibljemo mi. Trčil si ob nje in spoznal svojo nemoč. Kot pameten in uviden človek si — pravijo — enostavno klonil. Neprijetno nam je spoznanje, da klone tudi mladina zdravih in bogatih idej — in to: radi nekaj neprijetnih razmer, nastalih v medsebojnem nesporazumu, to je: radi nerazu-

mevanja našega zamotanega položaja, iz katerega si išče vsakdo svoj izhod, najbližjega njegovemu duševnemu razpoloženju. Vsakdo si išče prijatelja iz vrst starejših, pa naleti na njih otopenost. Častne izjeme so redke. Nekateri občutijo to več, drugi manj, kakoršne so pač njegove materialne in zdravstvene razmere. Nikdo izmed starih in tudi nas — nima pravice soditi tvojega primera, kajti svojo skrivnost si odnesel s seboj. Kri naših teče ter vpije do neba. Vpije po razrešenju tega problema. Ne obupajmo, tudi preklinjati ni treba, rajše jim pomagajmo pri tem delu, kakor je komu možnost dana. Tovariši, misli tu in ob tvojem spominu naj se krešejo iskre, ko se taremo s stenami — za novega človeka!

Prijatelji.

Radikalna kura drugič na odru na Pobrežju

Vprizoril jo je v soboto Rdeči križ na Pobrežju. Zanimanje za to spevoigro je očividno na Pobrežju zelo veliko. Dvo-

rana g. Renčlja je bila skoraj docela napolnjena. Počastil nas je tudi avtor g. dr. R. Dobovišek. Med drugimi odličnimi gosti je bil navzoč župan g. Volk, a prišla sta tudi šolski upravitelj g. Klemenčič in strok. učitelj g. Kerhlanke.

Dirigiral je g. Broše, ki je vložil mnogo truda v vso stvar in je orkester odlično izvežbal. Škoda, da tega ni storil tudi z zborom v isti meri. Pri zboru je primanjkovalo posebno dobrih pevcev. Odrski ansambl je bil sestavljen večina iz domačih fantov in deklet. Manjko enotne režije se je opazil.

V vlogo Bombeka se je igrallec vživel, le na nekaterih mestih je bil previhrav in priučenost se je včasih očitovala. V splošnem je bil res dober, kar so mu gledalci poplačali z burnim aplavzom. Gdč. Lešnjakova je Cecilijo tudi še dobro podala. Pridno se je vadila, a vživeti se ni mogla docela. G. Volk je prikazal pravi tip mladega doktorja, željnega življenja sladkosti in polnega muhavosti ter iznajdljivosti. Na nekaterih mestih mu je sicer nagajalo preslabo znanje vloga, a to ni preveč motilo. Gdč. Volkova je bila malo premrtva za veselo mlado vdovico. Priznati ji pa moramo, da je njen trud vživeti se v vlogo, mestoma dosegel uspeh. Jelko je igrala gdč. Letonjeva, ki je kakor ustvarjena za tako vlogo. Napravila je zelo dober utis in je tudi dosegla s soigralcem g. Letonjem, ki je igral Boloviča, gromovit aplavz. Pohvaliti moramo gdč. Jamnikovo, ki se je vživela v vlogo Etelke. Vloga je težka, a ona je bila prvič na odru. Dober režiser bi lahko mnogo iz nje dobil.

Kar se baleta tiče, bi bilo želeli več pestrosti. Razsvetljava in kuliserija sta napravili zaželeni efekt. Igralci so žrtvovali mnogo časa, da bi zadovoljili gledalce. Vse so pa napravili, da bi zbrali sredstev, da obdarujejo lačne malčke v Trbovljah! Zaslužijo si najprisrčnejšo zahvalo, ki jo izrekamo s prošnjo, da se spomnijo tudi ubogih otrok na Pobrežju!

x.

NEURJA TUDI V ITALIJI.

Iz Rima poročajo, da se neurje, ki je bilo predvčeršnjim, še ni popolnoma pognalo. Dežuje še kar naprej. Škoda, ki jo je povzročila povodenj v nekaterih krajih je ogromna. Tudi Tibera je prestopila bregove, poplavlila polja ter uničila posevke.

RIMLJANSKO MESTO S CENTRALNO KURJAVO.

V Chalonsur Saone, so bili najdeni ostanki rimskega mesta iz prve krščanske dobe. Najzanimivejše pri tem pa je, da je bila v vseh odkopanih hišah najdena centralna kurjava, ki je povsem podobna sedanjim centralnim kurjavam s pomočjo cevi.

Čez Slavonski Brod in Sarajevo v Vrnjačko Banjo

Preganjanje žolčnih kamnov in nekaj potnih vtisov.

Preden sem sprejel »prijazno vabilo« svoje žene, da jo naj spremljam v Vrnjačko Banjo, sem poprosil mariborske hranilnice za podporo za »rajžo«, in resnici na ljubo moram povedati, da sem dolgo čakal in da sem po potrepljivem čakanju potem dobil še premalo »svoje-gas«. Včasih v takih primerih priskoči na pomoč celo »žlahta« in — posodi.

Ko sem bil za silo »oborožen«, sem dobil pri »Putniku« na Aleksandrovi cesti vse potrebne informacije in vozni listek do Sarajeva. Vreme se je kisalo, ko nas je potegnula lokomotiva proti jugu, nisem bil nič kaj dobro razpoložen. V Celju mi je odleglo, ker sem se spomnil, kako je leto ob Veliki noči opisal Levstik v »Jutru«, da je kot študent občudoval celjsko predvojno nemško narečje in dolgo »tuhtal«, preden je razvozljaj skrivnostne besede »Tözis Obabulbos pezeres«.

V Zidanem mostu smo čakali na brzovlak. Človek se prepozno spomni, da kaj rad prehitro pozabi, in zato sem hotel napisati nekaj dopisnic sorodnikom v Maribor. Stopim na peron h kiosku. Dobim sem »prijazen« odgovor, da prodaja dopisnice trafika. Zato sem se potrudil do trafike in dobil le s težavo 2 dopisnice s pripombo, da bi morala imeti dopisnice trgovka, ki ima kiosk na peronu in da se pri dopisnicah nič ne zasluži. Tako

me je minilo veselje do pisanja. Naročil sem natakarku naj mi prinese vrček piva. Ker pivo ni bilo sveže, sem mislil na sorodnike in na Maribor in na dopisnice, ki sem jih imel v žepu.

Kmalu nato smo oddrdrali preko novega mostu proti jugu. V brzovlaku je vožnja sicer prijetna, le v prostoru, ki je označen za Slovence z dvema ničloma, za sosedo pa z »ritirata«, ni bilo nobenega papirja. . . . V posodi je sicer bila voda, toda obrisače ni bilo nikjer. Prepričan sem, da bi se tudi v brzovlakovih obnesla »knjiga za pritožbe«.

Vožnja do Slavonskega Broda je bila prav prijetna, izvzemši nekatere nevšečnosti. V Slavonskem Brodu smo prestopili iz brzovlaka in se z ozkotirno železnico odpravili proti Sarajevu. Zanimivi in praktični so vagoni II. razreda na tej železnici, ker si potnika v kupeju lahko napravita udobno ležišče. Po dobrem počitku in umivanju (v prostoru za toaleto zopet ni bilo ne papirja in ne brisače), sem v jedilnem vozu popil črno kavo, ki mi jo je ljubeznjivi natakark zaračunal zelo kristjanski. Lep je bil pogled skozi okno na pokrajine, ki so bežale mimo nas.

Dežela Bosna, kjer so pred 57. leti še gospodarili Turki, je nad vse zanimiva. Železnica se vije ob reki Bosni. Postaje so zelo redke. Na hribih ni videti hiš. V neposredni bližini proge so raztresene vasice in po travnikih se pasejo ovce. V krajih, kjer so tudi največje železniške postaje, je razvita lesna industrija. Pretežna večina železniškega osebja je

oblečena zelo snažno, le na nekaterih postajah sem opazil nosače, ki so bili skrajno malomarno oblečeni.

Vozeč se po zanimivi Bosni, sem se spomnil s kakim užitkom sem pred in med vojno čital povesti iz Bosne v knjigi »Gospodin Franjo« in da je prav Bosna povzročiteljica svetovne vojne, ki je temeljito spremenila zemljevid Evrope. V tem premišljevanju mi je naglo potekal čas, seveda sem moral biti tudi kavalir, ker se je vozila z menoj moja »boljša polovica«.

Sarajevo! Mesto leži ob Miljački, v kotlini, skozi katero si je ta gorska reka prebila s težavo pot do široke ravnine sarajevskega polja. Sarajevo je sedež drinske banovine, leži 537 metrov nad morjem in šteje okrog 70.000 prebivalcev, od katerih je 24.000 muslimanov. V ozadiju mesta se dviga proti nebu mogočni Trebovič, pod katerim izvira srebrna Bosna. Poletna temperatura je slična temperaturi na Semeringu. V prejšnjih stoletjih je mesto mnogo trpelo pod Turki. Trdnjave na okoliških hribih še danes spominjajo na slavno zgodovino Sarajeva. S svojo okolico je mesto znano kot najromantičnejše v naši državi. Tujec, ki ga vidi prvič, je naravnost vžhičen nad vsem, kar mu prikazujejo oči. Zanimiva je takozvana »čaršija«, kjer je trgovina zelo razvita. Blago, ki ga prodajajo na čaršiji, je zelo dobro in ni drago. S turškimi džamijami in božjimi hrami drugih veroizpovedi je mesto dobro preskrbljeno. Obiskal sem na večer več lokalov, in na svoje veliko presenečenje nisem nikjer opazil pijanih ljudi. Izgleda torej,

kakor da bi v Sarajevu ne bilo pijancev. To dejstvo mi je potrdil celo sarajevski list, ki sem ga dobil v roke in v katerem sem čital, da sta bila radi pijančevanja aretirana »dva možaka«. V mariborskem »Večerniku« se drobne policijske vesti glase vse drugače.

Mariborski Joža. Ničesar ne smem zmolčati. Ko sem prišel v hotel in naročil pri vratarju sobo, me je prijazno nagovoril po naše. Na vprašanje, če je že bil v Mariboru, je dejal, da Maribora še ni videl, da se je pa slovenski naučil v Ljubljani, ko je služil vojake, in da pozna mariborskega Jožo. Nisem polagal važnosti na to, kje se je vratar naučil slovenski in kdo je ta mariborski Jože. Ko sem obsedel zvečer v neki kavarni in se pogovarjal s plačilnim, me je tudi ta vprašal po mariborskem Joži. Prišel sem razmišljati, kateri Joža mora to biti. Vprašal sem natakarku po rodbinskem imenu, toda tega mi ni vedel povedati. Preden sem legel k počitku sva še malo pokramljala s hotelirjem, ki mi je pripovedoval, da je bil pred leti v Mariboru in da si je s takratnim županom ogledal Mariborski otok. V družbi na otoku je bil tudi mariborski Joža. »Prekleti Joža, že zopet Joža. Kdo mora vendar to biti in kako se piše.« »Bogami, neznam, čini mi se, da je inženjer i sječam se, da je bil na vježbi u Sarajevu.« Tedaj mi je šinila v glavo misel in spomnil sem se inž. Jože Jelenc. »Eto, da, Joža Jelenc, veseo, lep, pametan čovjek.« Na njegovo zdravje in pa na to, da sva »pogrunjala« njegovo rodbinsko ime, sva spila s hotelirjem »pol litra«. (Konec jutri.)

Marlj Skafan:

OCEANOPOLIS

Roman o skrivnosti človeške prošlosti

Dasi je zunaj divjala množica vedno bolj in bolj, je bila vlada trdno prepričana, da ni v nobeni nevarnosti. Na svoje naprave in obrambna sredstva se je tako zanašala, da je bila popolnoma mirna. Pričakovala je, kdaj bodo vstali poizkusili prvi napad. Toda divjajoče množice se palači predsedstva niso približale. Izgledalo je, da so usmerjene drugam. Toda kam?

Senatorji so kmalu spoznali, da velja prvi napad palači notranjega ministrstva in ob njegovi hiši senatorja Tutalisa. S tema dvema poslojema vlada ni mogla dobiti zveze. Senator Tutalis je kakor brez glave begal po dvorani, poizkušal sam srečo pri aparatih in se nazadnje odločil, dasi so mu vsi odsvetovali, oditi domov. Kakor divja zver, ki se bori za svoje mladiče, je zdirjal do dvigala in se spustil v podzemlje do tajnega vozila. Za njim je vlada poslala dva najzvestejša višja stražarja.

Doljan in Jafis sta med tem na čelu svojih ljudi, ki so bili dobro organizirani in disciplinirani, dospela do notranjega ministrstva in Tutalisovega dvorca. Ker so bila navodila že prej izdana, se je izvršila obkolitev brez vsakih ukazov. Ko pa so prvi napadalci skušali planiti k vratom stanovanjske hiše, so se nenadoma zgrudili na tla. Ista usoda je doletela one, ki so jim priskočili na pomoč.

Za trenutek je množica utihnila, napadalci so obstali, Doljan in Jafis sta se spogledala.

»Kaj je to?« je vzkliknil Doljan.

»Ne vem«, je odgovoril Jafis.

»Vlada ima na razpolago orožje, ki ga ne poznamo. Na to nismo bili pripravljene...«

»Kaj naj storimo?«

»Preskrbeti si moramo njeno orožje!«

»Kako?«

»Zdi se mi,« je odgovoril Doljan, »da uporabljajo neke vrste priprave za otrpnenje in onesveščenje. Če je moja slutnja pravilna, potem že poznam način, ki nam bo omogočil priti do straž in jih razorožiti. To moreva storiti samo midva sama. Kje imaš aparat za izolacijo?«

»V žepu!« je odgovoril Jafis.

»Daj mi ga!«

»Tako!«

Jafis je segel v žep in izročil Doljanu aparat, ki ga je takoj spravil v tek. Nato je prijel Jafisa za roko in mu dejal:

»Izolirni žarki delujejo v krogu s primerom 3 metrov. Pazi, da se ne oddaljiš od mene preko te dolžine. Zaženiva se proti vratom, in najina naloga bodi, zgrabiti prvega stražarja, ki ga srečava, ter ga razorožiti. Ko bova imela njihovo orožje, se nama ne bo težko boriti proti njima.«

»Dobro,« je odgovoril Jafis. »Hitiva!«

Z bliskovito naglico sta Doljan in Jafis, držeč se še vedno za roke, planila proti vratom Tutalisovega dvorca. Stražniki, ki so bili skriti za vrati in okni, so namerili na njih svoja orožja, toda na njihovo največje začudenje se Doljan in Jafis nista zgrudila na tla, kakor ostali napadalci. Srečno sta dospela do vrat. V tistem trenutku je stražnik pomolil skozi odprtino cev svojega orožja ter jo nameril naravnost Jafisu na glavo, toda Doljan jo je zgrabil z vso močjo, potegnil k sebi in hip nato je bil aparat že v njegovi posesti. Stražnik za vrati je zarjul. Na njegovo mesto je stopil drugi, toda sedaj je bil Jafis tisti, ki si je prisvojil njegovo orožje. Tako sta bila naenkrat oborožena oba, Jafis in Doljan.

V dvorcu je nastala nepopisna zmeda. Nekdo je dirjal po spodnjih prostorih in izdajal nova navodila. Hip nato so se odprla neka tajna vrata in ven so planili štirje krepki stražniki ter hoteli planiti na Doljana in Jafisa. Doljan je instinktivno nameril proti njim orožje, ki ga je bil pravkar iztrgal stražniku pri glavnih vratih — in sprožil. Misli ni ničesar, kljub temu je bila posledica docela nepričakovana. Dva stražnika sta se na mestu zgrudila na tla. Doljan je sprožil drugič — in padla sta še druga dva.

»Stražniki niso zavarovani z izolirnimi aparati!« je vzkliknil Doljan Jafisu. »Očividno ni nihče pričakoval, da sva zavarovana midva in da se bova polastila njihovega orožja.«

»Potem je zmagala naša,« je veselo vzkliknil Jafis. »Hiteti moramo!«

Ne da bi premišljala, sta skočila k otrp-

njenim stražnikom in jim odvzela orožje. Tako sta imela že šest aparatov. Vrnila sta se k svojim ljudem in jim izročila ono orožje, ki ga sama nista potrebovala. Obenem sta vzela s seboj še dva najkrepkejša oborožena vstaša, ki sta ju popeljala nazaj k dvorcu. Korakali so tesno stisnjeni drug k drugemu. Posrečilo se jim je brez ovir dospeti do vrat. Za njimi so stali že novi stražniki, oboroženi kakor prvi. Namerjali so nanje svoje orožje, toda uspela niso imeli. Doljanov izolirni aparat jih je izvrstno branil. Tako so mogli vsi hkrati nameriti svoja orožja skozi odprtine v vežo in stražniki, ki so stali za vrati, so nenadoma izginili. Otrpneni so se zgrudili na tla.

Tedaj je bil najugodnejši čas za vdor v dvorec. Vrata so bila napravljena iz kovine in nepremagljiva. To sta vedela tako Jafis kakor Doljan, toda Jafis, ki je bil nekoč Morajin ljubimec, je vedel prav dobro, da se dajo vrata odpreti tudi od zunaj, treba je samo poiskati neko mesto v okviru. Jafis se je takoj lotil iskanja tega mesta in ga je naposled tudi našel. Pod njegovimi prsti se je kovina vdala in vrata so se naglo odprla...

Prizor, ki se jim je pokazal ob pogledu v vežo, jih je osupnil. Šest stražnikov je ležalo otrpnenih na tleh, ostali pa so se umikali v notranje prostore. Nekaj sekund je bila veža pred njimi prazna. Napadalci so izrabili ta čas za to, da so odvzeli otrpnenim stražnikom njihovo orožje, toda to so storili komaj še o prvim časom. Po stopnicah v ozadju so tedaj pridrveli proti njim štirje novi stražniki, ki jim orožja, s katerimi so razpolagali Doljan in njegovi, niso škodovala.

Sport

Nacionalna liga. V nedeljo 1. oktobra se odigrajo naslednje tekme: v Ljubljani Primorje-Jugoslavija, v Zagrebu Hašk: BSK, v Novem Sadu Vojvodina-Concordia in v Beogradu BASK-Hajduk.

Veliki lankootletski miting priredi mariborska sokolska župa v soboto 30. sept. in v nedeljo 1. oktobra. Tekmovanje bo na igrišču ISSK Maribora v Ljudskem vrtu.

Pričetek jesenskega nogometnega tekmovanja II. razreda. V nedeljo 1. oktobra nastopita v Mariboru kot prvi par v tekmovanju za prvenstvo II. razreda mariborskega okrožja SK Svoboda in SK Panonija iz Murske Sobote. Tekma se bo pričela ob 10. dopoldne, in sicer na igrišču SK Svobode.

Avstrija-Madžarska. Na Dunaju bo v nedeljo 1. oktobra meddržavna nogometna tekma med reprezentancama Avstrije in Madžarske.

Evropska plavalna prvenstva leta 1934. bodo v času od 12.—19. avgusta v Magdeburgu v Nemčiji.

Kongres težkoatletskih zvez male antante in Poljske bo ob priliki tekmovanja za prvenstvo v rokoborbi med najboljšimi atleti male antante in Poljske, ki bo prihodnjo soboto in nedeljo v Zagrebu. Tekmovanje priredi Croatia, in sicer v veliki dvorani zagrebskega sejma.

Lepa Helena kot Ksantipa

Mož prodal ženo za 1 dolar, pa se je oba branila.

Sodišče v ameriškem mestu Passaicu v državi New Jersey, je obravnavalo oni dan zadevo, ki ne priča posebno o resničnosti znanega izreka, da človeku ni dobro samemu biti. 66letni Poljak Petrowski je žal prepozno spoznal, da je njegova 30letna žena Helena premlada, in zato jo je proti koncu lanskega leta prodal svojemu tovarišu Maskinskemu; dal mu jo je za 1 dolar. Menda je mislil, da ubije z enim udarcem dve muhi, ko da noveletno darilo sebi in svojemu tovarišu. Pa se je temeljito zmotil. Nekaj mesecev je šlo vse gladko, potem je pa prišel Maskinski pred sodišče, ker je grdo ravnal s svojo ženo, ki so jo sodne listine smatrale za obtoženčovo ženo.

Med obravnavo je pa prišlo na dan, da je prišla žena po čudnih potih v obtoženčeve roke. Sodnik je seveda takoj poklical njenega pravega moža in ga pozval, naj odpelje ženo domov. Mož se je pa sodniku za ženo lepo zahvalil, a njegov tovariš, obsojen na tri mesece zapora, je v veliko sodnikovo presenečenje prosil, naj mu podaljšajo kazen vsaj na leto dni, da bi se odpočil od zakonskih sladkosti, čeprav jih ni užival dolgo.

Lepa Helena, ki je prišla tako ob oba

moža, je bila tudi močno presenečena. Noben mož ni hotel povedati, zakaj se je brani. Sta pač oba kavalirja.

Kako je bil najden bolgarski Tarzan...

Na nekem velikem lovu v okolici Gabrova na Bolgarskem, v gozdovih Šipke so lovci odkrili neki čuden stvor. Na nekem visokem drevesu so našli nenavadno veliko, iz vej spleteno gnezdo s streho. Nekaj pogumnejših lovcev je splezalo do gnezda, iz katerega se je pojavilo neko kosmato, opici podobno bitje, ki je pričelo tuliti. Nato pa je planilo na enega izmed lovcev in ga vrglo s silno močjo z drevesa na zemljo; da je obležal nevarno poškodovan. Ko so ostali lovci to videli, so se naglo spustili na tla. Z ostalimi tovariši vrod so nato obkolili drevo in čakali, da se neznano čudno bitje sestrada. Čez 24 ur se je »Tarzan« spustil z drevesa, nakar so lovci planili nanj, ga zvezali in ga odgnali v mesto. Tu se je ugotovilo, da gre za okrog 50-letnega človeka, ki je popolnoma podivjal. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer so se psihiatri in ostali zdravniki močno trudili, da so iz njega zopet napravili človeka. Neznane je popolnoma pozabil govoriti. Preiskava je ugotovila, da je bivši kaznjeneec, ki je pred 24 leti pobegnil iz ječe, na katero je bil obsojen do smrti zaradi nekega umora.

Skrivnosti »Rusalka«

V Jekaterinskem parku v Tallinu vzbuja pozornost spomenik »Rusalka«, predstavljajoč žensko, vtelešeno rusalko, ki stoji na visokem podstavku in drži v iztegnjeni roki veliki križ proti morju. Ta spomenik je zelo popularen, ker spominja ljudi na izgubo ladje. Leta 1893. je med vožnjo iz Tallina v Helsingfors izginila ruska pomožna križarka »Rusalka« z mornariškimi kadeti na krovu. Posadka je z ladjo vred brez sledu izginila in vse iskanje je bilo zaman. V spomin na žrtve so postavili v najslikovitijem delu Tallina spomenik. Do zadnjega niti ni bilo znano, kje se je ladja potopila. Šele zdaj se je posrečilo pojasniti to skrivnost. Ko so iskali pred dvema letoma v Finskem zalivu potopljeno sovjetsko podmornico »Tovarišč«, so našli sovjetski potapljači blizu estonske obale ogródje velike vojne ladje. Sovjetske mornariške oblasti so dognale, da gre za »Rusalko«, potopljeno pred 40 leti. Ladja se je bila potopila z dnom navzgor. Seveda jo je morje temeljito razjedlo. »Rusalka« je bila zgrajena leta 1860. in spadala je med rusko brodovje starega tipa. Bila je že v slabem stanju, ko se je potopila. Ni izključeno, da bo šele zdaj dogranjeno, zakaj se je potopila, ker hočejo sovjetske mornariške oblasti ogródje dvigniti iz morja.

Mali oglasi

Razno

SEMENSKO PŠENICO. rž, ječmen od semenogojke postaje Beltinci, ter ozimno grahoro ima na zalogi za svoje člane Kmetijska družba, Maribor, Meljska cesta 12. 3621

PRODAM NAMIZNI ŠTEDILNIK z dvema ploščama, dobro ohranjen. Poizve se v Kmetijski družbi, Meljska cesta št. 12. 3620

ZABOJČKI OD KVASA 2 do 16 kg. poceni prodaja M. Vrhunc, Maistrova ulica št. 17. 3496

Pouk

SOLOPETJE poučuje Skvarča, Maistrova ulica 19. II. 3637

Prodaj

ŠIVALNE STROJE IN KOLESA, nove in rabljene, kakor otroške vozičke prodaja po najnižji ceni Alojz Ussar, Maribor, Trubarjeva 9/I. 3443

Kupim

PUPIM HIŠICO na periferiji Maribora. Plačam nekaj gotovine, knjižice, drugo sigurne obroke. Ponudbe pod »Zelezničar« na upravo »Večernika«. 3639

Pijte dreveno BRASIL-MATTE 1 urečica Din. 5. Z. ANDERLE,

Sobo išče

IŠČEM SOBO s štedilnikom ali sobo in kuhinjo s 1. oktobrom. Naslov v upravi »Večernika«. 6019

Stanovanje

STANOVANJE. sobo in kuhinjo, oddam mirni stranki. Krčevina št. 13, pri Lovskem domu. 3641

Sobo odda

OPREMLJENO SOBO s prostim vhom, oddam s 1. oktobrom. Slovenska ulica 24, I. 3638

LEPO, PRAZNO SOBO takoj oddam. Vrbanova ulica št. 12. 3619

DVE OSEBI

sprejemam na stanovanje z uporabo štedilnika. V Gradu. Grajska ulica 2. Arzenšek. 3634

LEPO OPREMLJENO. zračno sobo z električno razsvetljavo, z uporabo kopalnice, oddam boljšemu gospodu. Naslov v upravi lista. 6017

Posojilo

IŠČEM POSOJILCO do Din 5000.— proti dobrim obrestim in mesečnem odplačilu. Ponudbe pod »Sigurnost« na upravo Večernika. 3642

Spomnite se CMD!

Knjigarna in papirnica Tiskovne zadruge v Mariboru Aleksandrova cesta 13

priporoča za šolsko sezijo vse šolske knjige in potrebščine za vse vrste šol po zelo nizkih cenah. Javni in privatni uslužbenci se lahko poslužujejo ugodnosti plačavanja v obrokih